

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

แบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research)

ประชากร

ประชากร คือ พนักงานใหม่ที่เป็นพนักงานประจำขององค์การเอกชนขนาดใหญ่แห่งหนึ่งที่มีการผลิตปูนซีเมนต์และวัสดุก่อสร้าง จำนวน 800 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากตารางสำเร็จรูปสำหรับขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากจำนวนประชากรในจำนวนต่าง ๆ กันของ Krejcie and Morgan (อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538) การวิจัยในครั้งนี้มีประชากรจำนวนประมาณ 800 คน ดังนั้นจึงต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 260 คน ที่ระดับความคลาดเคลื่อนเท่ากับ $\pm 5\%$ และความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% แต่เนื่องจากการเก็บข้อมูลได้ใช้วิธีการติดต่อเก็บข้อมูลด้วยตนเองและติดต่อทางไปรษณีย์ ซึ่งอาจจะได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวนน้อย ดังนั้นจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นเป็น 600 คน เพื่อให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่พอเพียง

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multistage sampling) มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ พนักงานใหม่จากองค์การเอกชนขนาดใหญ่แห่งหนึ่งที่มีการผลิตปูนซีเมนต์และวัสดุก่อสร้าง มีเครือข่ายการทำงานกระจายอยู่ในหลายจังหวัดทั่วประเทศไทย เนื่องจากองค์การดังกล่าวมีการกระจายการผลิตตามโรงงานในหลายจังหวัด แต่ที่ตั้งของโรงงานดังกล่าวมีลักษณะของการกระจุกตัวค่อนข้างไปทางภาคกลางเป็นส่วนใหญ่

และในบางภาคไม่มีการตั้งของโรงงาน จึงต้องทำการสุ่มโรงงานโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลากจากโรงงานทั้งหมด 21 แห่งทำการสุ่มโรงงานมาจำนวน 14 แห่ง โดยประมาณการว่าจำนวนโรงงานที่สุ่มมาดังกล่าวมีจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่เพียงพอต่อความต้องการในการส่งแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่าง คือ จำนวน 600 คน

2.2 ดำเนินการติดต่อกับโรงงานดังกล่าวที่ทำการสุ่มได้ โดยประสานงานผ่านทางฝ่ายบุคคลของโรงงานในการดำเนินการเก็บข้อมูลและสอบถามจำนวนพนักงานใหม่ในโรงงานที่เป็นพนักงานประจำและมีอายุการทำงานประมาณ 2 ปี การแจกแบบสอบถามให้แก่กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพนักงานใหม่จึงมีลักษณะของการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling)

2.3 ส่งแบบสอบถามพร้อมกับหนังสือขออนุมัติในการเก็บข้อมูล เมื่อได้รับการอนุมัติแล้วจึงส่งแบบสอบถามไปยังแต่ละโรงงานโดยแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมดมีจำนวน 600 ชุด พร้อมกับนัดหมายวันเวลา และวิธีการที่จะรับแบบสอบถามคืน

2.4 แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมีจำนวน 331 ชุด คิดเป็นร้อยละ 55.2 ของแบบสอบถามที่ส่งไป โดยแยกเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ติดต่อกับแบบสอบถามผ่านทางไปรษณีย์จำนวน 168 ชุด จาก 400 ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ 42 ส่วนกลุ่มตัวอย่างจากการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 163 ชุด จาก 200 ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ 81.5

แบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด 331 ชุดนั้น เมื่อตรวจสอบแล้วมีแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ในการนำไปวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 296 ชุด ซึ่งจำนวนดังกล่าวเพียงพอที่จะสามารถเชื่อมั่นได้เท่ากับ 95 % ตามตารางของ Krejcie and Morgan (อ้างใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2538) ที่ว่าประชากรจำนวนประมาณ 800 คน ควรมีกกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 260 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือรวม 5 ชนิด ดังนี้ คือ

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร (demographical data questionnaire) ของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา เดือนและปีพ.ศ.ที่เริ่มเข้าทำงานในองค์การปัจจุบัน ภูมิภาคเดิม (จังหวัด) สถานที่ทำงานในองค์การปัจจุบัน (จังหวัด) และตำแหน่งงาน

2. แบบวัดการหล่อหลอมทางสังคมขององค์การ (organizational socialization scale) ดัดแปลงจากแบบวัด socialization domain ของ Chao et al. (1994) ทั้งหมด 6 ด้าน จำนวน

34 ข้อ ใช้มาตรวัดของ Likert scale จากเห็นด้วยอย่างยิ่ง (5) จนถึงไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1) และได้วิเคราะห์ความเที่ยง (reliability) ของแบบวัดด้วยการหาความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ด้วยวิธีของ Cronbach (Cronbach's α) ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดโดยรวมเท่ากับ 0.8248

3. แบบวัดความผูกพันต่อองค์กร (organizational commitment scale) ซึ่งดัดแปลงจากแบบวัดของ Allen and Meyer (1990) โดยกาญจนา นุใจทอง (2542) ทั้งหมด 3 ด้าน ด้านละ 8 ข้อ จำนวนทั้งหมด 24 ข้อ โดยการวิจัยครั้งนี้ได้พิจารณาการวัดเฉพาะในด้านความผูกพันอันเนื่องมาจากอารมณ์ประกอบด้วย 8 ข้อคำถาม และได้วิเคราะห์ความเที่ยง (reliability) ของแบบวัดด้วยการหาความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ด้วยวิธีของ Cronbach (Cronbach's α) ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดความผูกพันต่อองค์กรในด้านความผูกพันอันเนื่องมาจากอารมณ์ทั้ง 8 ข้อ มีค่าเท่ากับ 0.7153

4. แบบวัดความพึงพอใจในการทำงาน (job satisfaction scale) ซึ่งดัดแปลงจากแบบวัด Minnesota Satisfaction Questionnaire ของ Weiss et al. (1967) โดยฉัตรวิบูลย์ ชาวเกียรติ (2540) ได้วิเคราะห์ความเที่ยง (reliability) ของแบบวัดด้วยการหาความสอดคล้องภายใน (internal consistency) ด้วยวิธีของ Cronbach (Cronbach's α) ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดโดยรวมเท่ากับ 0.9243

5. แบบสอบถามแหล่งที่มาเพื่อการหล่อหลอมทางสังคม สร้างข้อคำถามโดยอ้างอิงเนื้อหาเกี่ยวกับการหล่อหลอมทางสังคมทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ความชำนาญในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป้าหมายและค่านิยมขององค์กร การเมืองในองค์กร ภาษาเฉพาะขององค์กร และประวัติขององค์กร ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงมาจากเนื้อหาข้อคำถามของการหล่อหลอมทางสังคมขององค์กร (organizational socialization scale) ของ Chao et al. (1994) โดยให้ตอบในลักษณะของการเรียงลำดับความสำคัญ ตั้งแต่ (1) สำคัญที่สุด จนถึง (6) สำคัญน้อยที่สุด

ตัวอย่างของเครื่องมือในการวิจัยได้แสดงไว้ในภาคผนวก ข

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการเตรียมการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร ได้รวบรวมข้อมูลที่คาดว่าเป็นลักษณะทางประชากรที่มีความเกี่ยวข้องกับการหล่อหลอมทางสังคมของพนักงานใหม่

1.2 แบบวัดการหล่อหลอมทางสังคมขององค์กร มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.2.1 ทำการแปลและเรียบเรียงแบบวัดต้นฉบับที่เป็นภาษาอังกฤษมาเป็นภาษาไทย แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาอังกฤษจำนวน 2 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบ จากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทยทำการตรวจสอบข้อคำถามที่แปลมา แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาอังกฤษท่านที่ 3 แปลจากภาษาไทยมาเป็นภาษาอังกฤษซ้ำเพื่อดูความถูกต้องของเนื้อหา

1.2.2 นำแบบวัดที่ได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้วให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพนักงานใหม่ขององค์กรเอกชนที่มีประเภทกิจการเดียวกันจำนวน 3 แห่งในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน จำนวน 51 คนทำแบบสอบถาม แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบวัด

1.3 แบบวัดความผูกพันต่อองค์กรและแบบวัดความพึงพอใจในการทำงานเป็นแบบวัดที่ได้มีการดัดแปลงเป็นภาษาไทยแล้วโดยมีขั้นตอนการดัดแปลงที่ถูกต้องตามเนื้อหา ผู้วิจัยจึงได้นำไปทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นพนักงานใหม่ขององค์กรเอกชนที่มีประเภทกิจการเดียวกันจำนวน 3 แห่งในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดลำพูน จำนวน 51 คน ทำแบบสอบถาม แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าความเที่ยง (reliability) ของแบบวัด

1.4 แบบสอบถามแหล่งที่มาเพื่อการหล่อหลอมทางสังคม มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.4.1 สร้างข้อคำถามโดยอ้างอิงเนื้อหาจากข้อคำถามการวัดการหล่อหลอมทางสังคมในองค์กร (organizational socialization scale) ทั้ง 6 ด้าน คือ ความชำนาญในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป้าหมายและค่านิยมขององค์กร การเมืองในองค์กร ภาษาเฉพาะขององค์กร และประวัติขององค์กร (Chao et al., 1994) เนื่องจากข้อคำถามในแบบสอบถามเป็นการสอบถามแหล่งที่มาที่ช่วยให้พนักงานใหม่เรียนรู้จนเกิดการหล่อหลอมทางสังคมทั้ง 6 ด้าน จึงต้องอ้างอิงเนื้อหาของการหล่อหลอมทางสังคมทั้ง 6 ด้าน รวมทั้งสิ้น 18 ข้อคำถาม

1.4.2 ทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content reliability) นำข้อคำถามทั้งหมดที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การจำนวน 3 ท่านตรวจสอบว่าข้อคำถามที่สร้างขึ้นมีความครอบคลุมเนื้อหาของการหล่อหลอมทางสังคมในแต่ละด้านที่ระบุไว้หรือไม่

1.4.3 เรียบเรียงข้อคำถาม นำข้อคำถามที่ได้รับการตรวจสอบเรียบร้อยแล้วมาเรียบเรียงเข้าเป็นแบบสอบถาม โดยจะมีการสลับข้อคำถามในแต่ละด้านให้กระจายกันเพื่อป้องกันการตอบที่ได้รับผลกระทบจากการลำดับข้อความที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงกัน

1.5 แก้ไขปรับปรุงและตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบวัดและแบบสอบถามทั้ง 5 ชุด ในขั้นสุดท้าย แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 51 คนที่เป็นกลุ่มเดิม โดยทำพร้อมกับการหาค่าความเที่ยงของแบบวัดการหล่อหลอมทางสังคม แบบวัดความผูกพันต่อองค์กรและแบบวัดความพึงพอใจในการทำงาน เพื่อหาข้อบกพร่องและนำมาแก้ไขตรวจสอบให้เรียบร้อยอีกครั้งก่อนนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณบดี คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ติดต่อกองค์การเพื่อขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการทำวิจัย โดยส่งผ่านทางไปรษณีย์

2.2 เมื่อได้รับการอนุมัติจากองค์กรแล้วผู้วิจัยได้ไปติดต่อประสานงานกลับไปยังผู้ที่ได้รับมอบหมายจากองค์กรให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการรวบรวมแบบสอบถาม โดยขอความร่วมมือในการวิจัยและกำหนดวันเวลาที่จะขอรับแบบสอบถามกลับคืน

2.3 รับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง และจากการส่งคืนทางไปรษณีย์ ตามวันเวลาที่ทางองค์กรได้ติดต่อกลับมา

วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยการใช้โปรแกรม spss (statistical package for social sciences) สถิติที่ใช้มีดังนี้คือ

1. สถิติแบบบรรยาย (descriptive statistics) เพื่อให้สรุปลักษณะส่วนบุคคลของประชากรที่ศึกษา และใช้อธิบายแหล่งที่มาในการหล่อหลอมทางสังคม ได้แก่ ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)
2. การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (multiple regression analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1 และ สมมติฐานที่ 2
3. เปรียบเทียบการหล่อหลอมทางสังคมแต่ละด้านระหว่างกลุ่มพนักงานใหม่ที่มีการปรับตัวดีและพนักงานใหม่ที่มีการปรับตัวไม่ดีโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบพหุตัวแปร MANOVA (Multivariate Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 3